Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (toinen jaosto)

14 päivänä huhtikuuta 2016*

Ennakkoratkaisupyyntö — Maatalous — Yhteinen markkinajärjestely — Asetus (EY) N:o 565/2002 — 3 artiklan 3 kohta — Tariffikiintiö — Argentiinasta peräisin oleva valkosipuli — Tuontitodistukset — Tuontitodistuksista johtuvia oikeuksia ei voida siirtää — Kiertäminen — Oikeuden väärinkäyttö — Edellytykset — Asetus (EY, Euratom) N:o 2988/95 — 4 artiklan 3 kohta

Asiassa C-131/14,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Corte suprema di cassazione (ylin tuomioistuin, Italia) on esittänyt 13.1.2014 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 21.3.2014, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Malvino Cervati ja

Società Malvi Sas di Cervati Malvino, toimintansa lopettanut yhtiö,

vastaan

Agenzia delle Dogane ja

Agenzia delle Dogane – Ufficio delle Dogane di Livorno,

Roberto Cervatin osallistuessa asian käsittelyyn

UNIONIN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto)

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja M. Ilešič sekä tuomarit C. Toader, A. Rosas, A. Prechal ja E. Jarašiūnas (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: E. Sharpston,

kirjaaja: hallintovirkamies L. Carrasco Marco,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 18.11.2015 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Malvino Cervati, Società Malvi Sas di Cervati Malvino ja R. Cervati, edustajinaan avvocato C. Mazzoni, avvocato M. Moretto ja avvocato G. Rondello,

— Italian hallitus, asiamiehenään G. Palmieri, avustajanaan avvocato dello Stato A. Collabolletta,

* Oikeudenkäyntikieli: italia

— Kreikan hallitus, asiamiehinään I. Chalkias, I. Dresiou, O. Tsirkinidou ja D. Ntourntoureka,

— Euroopan komissio, asiamiehinään B.-R. Killmann ja P. Rossi,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee tuonti- ja alkuperätodistusmenettelyn perustamisesta ja kolmansista maista tuotavan valkosipulin tariffikiintiöiden hallinnointitavan vahvistamisesta 30.5.2001 annetun komission asetuksen (EY) N:o 1047/2001 (EYVL L 145, s. 35) sekä Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamisesta 18.12.1995 annetun neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 2988/95 (EYVL L 312, s. 1) tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Malvino Cervati toimintansa lopettaneen Società Malvi Sas di Cervati Malvinon (jäljempänä Malvi) vastuunalaisena yhtiömiehenä ja laillisena edustajana ja kyseinen yhtiö sekä Agenzia delle Dogane (tullivirasto) ja Agenzia delle Dogane – Ufficio delle Dogane di Livorno (Livornon tullikamari) (jäljempänä yhdessä tullivirasto) ja jossa on kyse Malville tiedoksi annetusta oikaisu- ja kantopäätöksestä, joka koski Argentiinasta peräisin olevan valkosipulin, jolle oli myönnetty etuustariffi, tuontia.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Asetus N:o 2988/95

3 Asetuksen N:o 2988/95 II osastoon, jonka otsikkona on ”Hallinnolliset toimenpiteet ja seuraamukset”, kuuluvassa 4 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Kaikista väärinkäytöksistä seuraa yleensä perusteettomasti saadun etuuden periminen takaisin siten, että

— velvoitetaan maksamaan velkana olevat tai perusteettomasti saadut summat,

– –

3. Toimet, joiden suhteen todetaan, että niiden tarkoituksena on saada asiassa sovellettavan [unionin] oikeuden tavoitteiden vastainen etuus luomalla keinotekoisesti vaadittavat edellytykset tämän etuuden saamiseksi, johtavat tapauskohtaisesti joko tämän etuuden epäämiseen tai sen takaisin perimiseen.

– –”

Asetus (EY) N:o 1291/2000

4 Maataloustuotteiden tuonti-, vienti- ja ennakkovahvistustodistusten järjestelmän soveltamista koskevista yhteisistä yksityiskohtaisista säännöistä 9.6.2000 annetun komission asetuksen (EY) N:o 1291/2000 (EYVL L 152, s. 1) 8 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa säädetään seuraavaa:

”Tuonti- tai vientitodistus oikeuttaa ja vastaavasti velvoittaa tuomaan tai viemään todistuksen mukaisesti, jollei ylivoimaisesta esteestä muuta johdu, todistuksen voimassaoloajan kuluessa määritellyn määrän kyseisiä tuotteita ja/tai tavaroita.”

5 Saman asetuksen 9 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Todistuksista johtuvat velvoitteet eivät ole siirrettävissä. Todistuksenhaltija voi siirtää todistuksista johtuvat oikeudet todistuksen voimassaoloaikana. – –”

6 Kyseisen asetuksen 15 artiklan 2 kohdan ensimmäisessä alakohdassa säädetään seuraavaa:

”Todistushakemus hylätään, jos riittävää vakuutta ei ole asetettu toimivaltaiselle virastolle viimeistään kello 13 hakemuksen jättöpäivänä.”

7 Kyseisen asetuksen 35 artiklan 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”– – vakuutta menetetään, jos tuonti- tai vientivelvoitetta ei ole täytetty, seuraavien määrien erotuksen verran:

a) 95 prosenttia todistuksessa ilmoitetusta määrästä,

ja

b) tosiasiallisesti tuotu tai viety määrä.

– –

Jos kuitenkin tuotu tai viety määrä on vähemmän kuin viisi prosenttia todistuksessa ilmoitetusta määrästä, vakuus menetetään kokonaan.

– –”

Asetus N:o 1047/2001

8 Asetuksen N:o 1047/2001 5 artiklan, jonka otsikko on ”Todistusten myöntäminen”, 1 kohdassa säädetään, että ”poiketen siitä, mitä asetuksen (EY) N:o 1291/2000 9 artiklassa säädetään, A-todistuksista johtuvia oikeuksia ei voi siirtää”.

9 Asetus N:o 1047/2001 kumottiin 1.6.2002 lukien kolmansista maista tuotavan valkosipulin tariffikiintiöiden hallinnointitavan vahvistamisesta ja alkuperätodistusmenettelyn perustamisesta 2.4.2002 annetulla komission asetuksella (EY) N:o 565/2002 (EYVL L 86, s. 11).

Asetus N:o 565/2002

10 Asetuksen N:o 565/2002 johdanto-osan ensimmäisessä, kolmannessa ja viidennestä seitsemänteen perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(1) – – Kesäkuun 1 päivästä 2001 alkaen CN-koodiin 0703 20 00 kuuluvan valkosipulin tuonnista kannettava tavanomainen tuontitulli koostuu 9,6 prosentin arvotullista ja paljoustullista, jonka suuruus on 1 200 euroa nettotonnilta. Argentiinan kanssa tehdyllä ja GATT 1994 -sopimuksen XXVIII artiklan mukaisen, GATT-sopimuksen liitteenä olevassa CXL-luettelossa määrättyjen valkosipulia koskevien myönnytysten muuttamista koskevan Euroopan yhteisön ja Argentiinan tasavallan välisen sopimuksen tekemisestä kirjeenvaihtona 28 päivänä toukokuuta 2001 tehdyllä] neuvoston päätöksellä 2001/404/EY (EYVL L 142, s. 7) hyväksytyllä sopimuksella avattiin 38 370 tonnin kiintiö, jossa ei kanneta paljoustullia (jäljempänä GATT-kiintiö). Sopimuksessa määrätään, että tässä kiintiössä voidaan tuoda 19 147 tonnia Argentiinan alkuperätuotteita (järjestysnumero 09.4104) – –

– –

(3) GATT-kiintiön hallinnointitapa vahvistettiin – – [asetuksessa N:o 1047/2001]. Saatu kokemus on osoittanut kuitenkin, että hallinnointia voidaan parantaa ja yksinkertaistaa. Erityisesti olisi poistettava GATT-kiintiön ulkopuolella tapahtuvaa tuontia koskeva tuontitodistusvaatimus ja mukautettava tuojiin sovellettavia kiintiön käyttöedellytyksiä, jotta perinteinen kaupankäynti voidaan ottaa huomioon paremmin.

– –

(5) Koska GATT-kiintiön ulkopuolella kannetaan muusta kuin etuuskohtelun alaisesta tuonnista paljoustulli, kiintiön hallinnointi edellyttää tuontitodistusmenettelyn perustamista. Tämän menettelyn soveltamista koskevat yksityiskohtaiset säännöt täydentävät – – asetuksen [N:o 1291/2000] – – säännöksiä tai muodostavat poikkeuksen niistä.

(6) Toimenpiteitä on toteutettava, jotta mahdollisuuksien mukaan estetään tuontitodistushakemuksilla keinottelu ja sellaisten todistusten myöntäminen, jotka eivät koske todellista kaupallista toimintaa hedelmä- ja vihannesalalla. Tämän vuoksi olisi säädettävä todistusten hakemista ja voimassaoloaikaa koskevista erityissäännöistä.

(7) Koska Argentiinan kanssa tehdyssä sopimuksessa määrätään GATT-kiintiön hallinnoinnista perinteisiä/uusia tuojia koskevan järjestelmän perusteella, olisi perinteisten tuojien käsite määriteltävä ja myönnetyt määrät jaettava uudelleen näiden kahden tuojaluokan kesken kiintiön optimaalisen käytön mahdollistamiseksi.”

11 Kyseisen asetuksen 2 artiklan ensimmäiseen kohtaan sisältyvät seuraavat määritelmät:

”Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

a) ’tuontikaudella’ yhden vuoden pituista kautta, joka alkaa jonkin vuoden 1 päivänä kesäkuuta ja päättyy seuraavan vuoden 31 päivänä toukokuuta;

– –

c) ’perinteisellä tuojalla’ tuojaa, joka on harjoittanut valkosipulin tuontia yhteisöön kolmen edellisen tuontikauden aikana vähintään kahden tuontikauden ajan riippumatta siitä, mikä on tuontituotteiden alkuperä tai tuontipäivä;

d) ’viitemäärällä’ perinteisen tuojan kalenterivuonna 1998, 1999 tai 2000 harjoittaman vuotuisen valkosipulin tuonnin enimmäismäärää. Jos kyseinen tuoja ei ole tuonut valkosipulia vähintään kahtena vuonna näiden kolmen vuoden aikana, tuojan viitemäärä on jonkin sitä tuontikautta edeltävän kolmen tuontikauden enimmäismäärä, jonka osalta tuoja jättää tuontihakemuksen;

e) ’uudella tuojalla’ tuojaa, joka ei ole perinteinen tuoja.

– –”

12 Asetuksen N:o 565/2002 3 artiklassa, jonka otsikko on ”Tuontitodistusmenettely”, säädetään seuraavaa:

”1. Tuonti [CN-koodiin 0703 20 00 kuuluvan valkosipulin päätöksellä 2001/404 avatuissa] kiintiöissä edellyttää asetuksen [N:o 1291/2000] mukaisesti myönnetyn tuontitodistuksen, jäljempänä ”todistus”, esittämistä, ellei tämän asetuksen säännöksistä muuta johdu.

– –

3. Poiketen siitä, mitä asetuksen [N:o 1291/2000] 9 artiklassa säädetään, todistuksista johtuvia oikeuksia ei saa siirtää.

4. Asetuksen [N:o 1291/2000] 15 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun vakuuden määrä on 15 euroa nettotonnilta.”

13 Kyseisen asetuksen 5 artiklassa, jonka otsikko on ”Todistushakemukset”, säädetään seuraavaa:

”1. Todistushakemuksia voivat jättää ainoastaan tuojat.

– –

Jos uudelle tuojalle on myönnetty todistuksia tämän asetuksen tai asetuksen [N:o 1047/2001] mukaisesti edellisen tuontikauden aikana, hänen on esitettävä todiste siitä, että hän on luovuttanut tosiasiallisesti omaan lukuunsa vapaaseen liikkeeseen vähintään 90 prosenttia hänelle myönnetystä määrästä.

– –

3. Perinteisen tuojan jättämät todistushakemukset saavat tuontikautta kohden koskea enintään kyseisen tuojan viitemäärää.

4. Kunkin liitteessä I mainitun kolmen alkuperän ja vuosineljänneksen osalta uuden tuojan esittämät todistushakemukset saavat koskea enintään kymmentä prosenttia liitteessä I kyseisen alkuperän ja vuosineljänneksen osalta mainitusta määrästä.

– –”

14 Asetuksen 6 artiklassa, jonka otsikko on ”Toimitettava enimmäismäärä”, säädetään seuraavaa:

”1. Kunkin liitteessä I mainitun kolmen alkuperän ja vuosineljänneksen osalta voidaan myöntää todistuksia enintään seuraavien määrien summalle:

a) liitteessä I mainittu määrä kyseisen vuosineljänneksen ja alkuperän osalta;

b) edellisen vuosineljänneksen aikana kyseisen alkuperän osalta hakematta jääneet määrät;

c) aikaisemmin kyseisen alkuperän osalta myönnettyjen todistusten käyttämättömät määrät, joista on ilmoitettu komissiolle.

– –

2. Edellä olevan 1 kohdan mukaisesti laskettu enimmäismäärä jaetaan kunkin liitteessä I mainitun kolmen alkuperän ja vuosineljänneksen osalta seuraavasti:

a) 70 prosenttia perinteisille tuojille;

b) 30 prosenttia uusille tuojille.

Käytettävissä olevat määrät jaetaan kuitenkin näitä kahta tuojaluokkaa erottamatta kunkin vuosineljänneksen toisen kuukauden ensimmäisestä maanantaista alkaen.”

15 Asetuksen 565/2002 13 artiklan toisessa kohdassa täsmennetään, että tätä asetusta sovelletaan pääasiallisesti 8.4.2002 lukien haettuihin todistuksiin ja 1.6.2002 alkaen tapahtuneeseen vapaaseen liikkeeseen luovutukseen.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymys

16 Malvi oli hedelmien ja vihannesten tuonnin ja viennin alalla toimiva yhtiö, joka oli asetuksen N:o 565/2002 2 artiklan ensimmäisen kohdan c alakohdassa tarkoitettu perinteinen tuoja. Malvi osti erään toisen yhtiön, joka itse oli käyttänyt muita toimijoita, välityksellä Argentiinasta peräisin olevaa valkosipulia, jota tuotiin helmi- ja maaliskuussa 2003, asetuksessa säädetyn tariffikiintiön puitteissa ja hyötyi näin etuustariffista (jäljempänä riidanalaiset tuonnit), vaikka sillä ei ollut tätä varten tarvittavaa tuontitodistusta, koska sen omat todistukset oli käytetty loppuun.

17 Tullivirasto – Livornon tullikamari katsoi, että Malvi oli lainvastaisesti kiertänyt tullimaksut ja arvonlisäveron vilpillisessä menettelyssä, jossa L’Olivo Maria Imp. Exp. (jäljempänä L’Olivo), joka oli asetuksessa N:o 565/2002 tarkoitettu uusi tuoja ja joka oli suorittanut riidanalaiset tuonnit, toimi postilaatikkoyrityksenä, ja että Malvi oli solidaarisessa vastuussa kyseisen tuojan kanssa, ja se osoitti Malville oikaisu- ja kantopäätöksen.

18 Viraston kyseenalaistamaa ja vilpillisenä pitämää mekanismia voidaan kuvata seuraavasti. Ensiksi L’Olivo, jolla on etuustariffin saamiseen tarvittavat tuontitodistukset, osti Argentiinasta peräisin olevia valkosipulieriä, jotka olivat passitusmenettelyssä R. Toninin johtaman Bananaservice Srl:n (jäljempänä Bananaservice), jolla ei ollut tällaisia todistuksia, tullivarastoissa. Tämän jälkeen L’Olivo toi nämä valkosipulierät Euroopan unioniin ja hyötyi etuustariffista, ja kun ne oli luovutettu vapaaseen liikkeeseen, myi ne edelleen Tonini Roberto & C. Sas:lle (jäljempänä Tonini). Tonini myi kolmanneksi nämä erät edelleen Malville.

19 Corte suprema di cassazione (ylin tuomioistuin) täsmentää, että yhtäältä vain L’Olivolla oli tuontitodistukset nimissään, ja toisaalta, että valkosipulierät luovutettiin sellaista asianmukaista korvausta vastaan, joka kuitenkin oli alhaisempi kuin GATT-kiintiön ulkopuoliseen tuontiin sovellettava paljoustulli.

20 Malvi nosti oikaisu- ja kantopäätöksestä kanteen Commissione tributaria provinciale di Livornossa (Livornon alemman asteen verotuomioistuin), joka hyväksyi kanteen 15.11.2006 antamallaan tuomiolla.

21 Tullivirasto haki tähän tuomioon muutosta Commissione tributaria regionale della Toscanassa (Toscanan ylemmän asteen verotuomioistuin), joka muutti tuomiota 7.9.2010 antamallaan tuomiolla. Kyseinen tuomioistuin katsoi, että kyse on petoksesta, kun perinteinen tuoja, jolla ei itsellään ole GATT-kiintiön mukaista tuontitodistusta, ei osta tavaraa suoraan viejältä eikä tuo sitä kiintiön ulkopuolella, jolloin siitä olisi maksettava paljoustullia, vaan ostaa jo tullatun tavaran toiselta toimijalta, joka on sen toimeksiannosta hankkinut tavaran myydäkseen sen edelleen sellaisen yrityksen välityksellä, jolla on kyseisessä kiintiössä tapahtuvan tuonnin mahdollistavat todistukset ja joka saa suorittamastaan palveluksesta asianmukaisen korvauksen.

22 Malvin vastuunalaisena yhtiömiehenä M. Cervati teki tästä tuomiosta kassaatiovalituksen Corte suprema di cassazioneen (ylin tuomioistuin).

23 M. Cervati esittää valituksensa tueksi erityisesti, että asetuksia N:o 1047/2001 ja 565/2002 on rikottu, ja katsoo, että perinteistä tuojaa, jolla ei ole GATT-kiintiön mukaisen tuonnin mahdollistavaa todistusta, ei ole kielletty kääntymästä sellaisen toisen perinteisen tuojan puoleen, joka sen jälkeen, kun tavara on hankittu yhteisön ulkopuoliselta toimittajalta, luovuttaa sen ulkomaisena varastona kolmannelle toimijalle, joka siirtämättä todistustaan tuo tavaran unioniin ja myy sen sitten edelleen toiselle perinteiselle maahantuojalle saaden asianmukaisen korvauksen suoritetusta palvelusta tältä ja tämä toinen perinteinen tuoja myy tavaran edelleen ensimmäiselle. M. Cervati väittää lisäksi, että GATT-kiintiön perimmäisenä tavoitteena on vastata unionin markkinoiden toimituksia koskevaan tarpeeseen samalla kun varmistetaan markkinoiden tasapaino. Näin ollen se, että tietyille maahantuojille jo myönnetyt kiintiöt menetetään, ja tästä johtuva kiintiön käyttämättä jättäminen johtaa hintojen nousuun keinottelumielessä. Pääasian kaltaisissa olosuhteissa kyse ei siis voi olla lain kiertämisestä.

24 Tullivirasto sen sijaan väittää, että kyse on toiselle toimijalle myönnetyn kiintiön osan käytöstä ja näin ollen tullipetoksesta, jolla on tarkoitus kiertää sisämarkkinoiden suojaamismenetelmä. Sen mukaan petos on käsiteltävässä asiassa ilmeinen, kun otetaan huomioon erityisesti, että Malvi teki ennakkotilauksen Argentiinasta peräisin olevista valkosipulieristä, jotka L'Olivo sitten toi, että Malvi toimitti rahasuorituksia etukäteen Toninille, jonka johdossa on sama henkilö kuin Bananaservicen johdossa, ja että L'Olivo sai voittoa 0,25 euroa kilolta. Tullivirasto lisää, että M. Cervati ei selitä, mitä muuta hyötyä hänelle tällaisesta mekanismista on kuin etuustariffin maksamiseen perustuva verotuksellinen etu.

25 Koska Corte suprema di cassazione (ylin tuomioistuin) katsoo, että sen käsiteltävänä olevaan asiaan ei löydy ratkaisua unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä, ja toteaa, että kansallisessa oikeuskäytännössä on tehty erilaisia tulkintoja sovellettavasta unionin oikeudesta, se on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Onko asetusta (EY) N:o 1047/2001 ja asetusta (EY) N:o 2988/95 tulkittava siten, että niiden perusteella on kyse kielletystä toiminnasta, oikeuden väärinkäytöstä ja vilpillisestä menettelystä, kun yhteisön toimija A ([Malvi]), jolla ei ole tuontitodistusta tai joka on käyttänyt oman osuutensa kiintiöstä loppuun, ostaa tietyn tavaraerän toiselta yhteisön toimijalta B ([Tonini]), joka on puolestaan ostanut tavaran yhteisön ulkopuoliselta toimittajalta ([Bananaservice]), kun tavara on luovutettu ulkomaisena varastona toiselle yhteisön toimijalle C ([L'Olivo]), joka täytettyään edellytykset kiintiön mukaisen todistuksen saamiselle on saanut tällaisen todistuksen ja joka on siirtämättä todistustaan luovuttanut tavaran vapaaseen liikkeeseen Euroopan yhteisössä luovuttaakseen sen tullaamisen jälkeen sellaista asianmukaista korvausta vastaan, joka on alhaisempi kuin kiintiön ulkopuoliseen tuontiin sovellettava paljoustulli, toimijalle B ([Tonini]), joka myy ne lopulta toimijalle A ([Malvi])?”

Ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu

26 Aluksi on muistutettava, että kansallisten tuomioistuinten ja unionin tuomioistuimen välille SEUT 267 artiklalla luodussa yhteistyömenettelyssä unionin tuomioistuimen tehtävänä on antaa kansalliselle tuomioistuimelle hyödyllinen vastaus, jonka perusteella kansallinen tuomioistuin voi ratkaista siinä vireillä olevan asian. Unionin tuomioistuimen on tämän vuoksi tarvittaessa muotoiltava sille esitetyt kysymykset uudelleen. Unionin tuomioistuin voi tällaisessa tilanteessa poimia kaikista kyseisen tuomioistuimen esittämistä seikoista ja erityisesti ennakkoratkaisupyyntöpäätöksen perusteluista ne unionin oikeutta koskevat seikat, joita on syytä tulkita, kun otetaan huomioon riidan kohde (ks. vastaavasti tuomio Fuß, C-243/09, EU:C:2010:609, 39 ja 40 kohta ja tuomio Cimmino ym., C-607/13, EU:C:2015:448, 37 ja 38 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

27 Käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisupyyntöpäätöksestä käy ilmi, että riidanalaiset tuonnit toteutettiin helmi- ja maaliskuussa 2003. Asetus N:o 1047/2001, johon ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin viittaa ennakkoratkaisukysymyksessään, on kuitenkin kumottu asetuksella N:o 565/2002 siten, että kumoaminen tuli voimaan 1.6.2002. Asetuksen N:o 565/2002 13 artiklan toisessa kohdassa täsmennetään lisäksi, että tätä asetusta sovelletaan 8.4.2002 lukien haettuihin todistuksiin ja 1.6.2002 alkaen tapahtuneeseen vapaaseen liikkeeseen luovutukseen. Pääasiassa on näin ollen ajallisesti sovellettava asetusta N:o 565/2002 eikä asetusta N:o 1047/2001.

28 Ennakkoratkaisupyyntöpäätöksestä käy sitten ilmi, että pääasiassa kyseessä olevaa yhtiötä arvostellaan siitä, että se on hankkinut GATT-kiintiössä tuotua valkosipulia, vaikka se oli jo käyttänyt loppuun omat todistuksensa, jotka oikeuttivat tuontiin kiintiön puitteissa. Tulliviranomaiset syyttävät näin ollen tätä yhtiötä siitä, että se on saadakseen kyseisen etuustariffilla tuodun tavaran tällä tavoin käyttänyt väärin toiselle toimijalle varattua kiintiön osaa ja myötävaikuttanut asetuksen N:o 565/2002 3 artiklan 3 kohdassa vahvistetun todistuksista johtuvien oikeuksien siirtämisen kiellon kiertämiseen.

29 Lopuksi asetus N:o 2988/95, johon kyseinen tuomioistuin niin ikään viittaa ennakkoratkaisukysymyksessään, koskee yleisesti – kuten sen otsikko osoittaa – unionin taloudellisten etujen suojaamista, mutta sen 4 artiklan 3 kohta koskee nimenomaisesti kysymystä oikeuden väärinkäytöstä.

30 Näissä olosuhteissa on katsottava, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kysyy kysymyksellään ennen kaikkea, onko asetuksen N:o 565/2002 3 artiklan 3 kohtaa ja asetuksen N:o 2988/95 4 artiklan 3 kohtaa tulkittava siten, että ne ovat esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle mekanismille, jossa sen jälkeen, kun toimija, joka on ensiksi mainitussa asetuksessa tarkoitettu perinteinen tuoja ja joka on käyttänyt loppuun etuustariffilla tuontiin oikeuttavat todistuksensa, on tehnyt tilauksen toiselta toimijalta, joka on niin ikään perinteinen tuoja, jolla ei ole tällaisia todistuksia,

— tavaran on ensiksi myynyt unionin ulkopuolella yhtiö, joka on edellä mainitun toisen toimijan sidosyhtiö, kolmannelle toimijalle, joka on asetuksessa tarkoitettu uusi tuoja ja tällaisten todistusten haltija

— kolmas toimija luovuttaa tämän jälkeen tavaran vapaaseen liikkeeseen unionissa hyötyen etuustariffista, minkä jälkeen kyseinen kolmas toimija myy tavaran edelleen edellä mainitulle toiselle toimijalle, ja

— edellä mainittu toinen toimija luovuttaa kyseisen tavaran lopulta ensimmäiselle toimijalle,

siitä syystä, että kun tällainen mekanismi mahdollistaa sen, että ensimmäinen toimija voi hankkia samassa ensimmäisessä asetuksessa vahvistetussa tariffikiintiössä tuodun tavaran, vaikka sillä ei ole tähän vaadittavaa todistusta, se merkitsee oikeuden väärinkäyttöä ensimmäisen toimijan taholta.

31 Tältä osin on todettava, että pääasiassa vain tavara on luovutettu ja että se on lisäksi tuotu unioniin sellaisten todistusten avulla, joiden sääntöjenmukaisuutta ei ole kiistetty. Kyse ei siis ole muodollisesti ole asetuksen N:o 565/2002 3 artiklan 3 kohdassa säädetyn todistuksista johtuvien oikeuksien siirtämistä koskevan kiellon rikkomisesta. On lisäksi riidatonta, että erikseen tarkasteltuina pääasiassa kyseessä olevat osto-, tuonti- ja edelleenmyyntitoimet täyttävät etuustariffin myöntämisen muodolliset edellytykset.

32 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan yksityiset eivät kuitenkaan saa vedota unionin oikeusnormeihin vilpillisesti tai käyttää niitä väärin. Unionin lainsäädännön soveltamista ei nimittäin voida laajentaa väärinkäytösluonteisiin taloudellisten toimijoiden menettelytapoihin eli liiketoimiin, joita ei toteuteta tavanomaisen liiketoiminnan yhteydessä, vaan yksinomaan edun saamiseksi väärinkäytösluonteisesti unionin oikeuden perusteella (ks. mm. tuomio Halifax ym., C-255/02, EU:C:2006:121, 68 ja 69 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio SICES ym., C-155/13, EU:C:2014:145, 29 ja 30 kohta).

33 Niin ikään vakiintuneen unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan väärinkäytöksen olemassaolon toteaminen edellyttää yhtäältä objektiivista osatekijää, joka ilmenee siinä, että kaikista objektiivisista olosuhteista on ilmettävä, että vaikka unionin säännöstössä vahvistettuja edellytyksiä on muodollisesti noudatettu, kyseisellä säännöstöllä tavoiteltua päämäärää ei ole saavutettu (ks. vastaavasti erityisesti tuomio Emsland-Stärke, C-110/99, EU:C:2000:695, 52 kohta ja tuomio SICES ym., C-155/13, EU:C:2014:145, 32 kohta)

34 Tällaisen toteamisen edellytyksenä on toisaalta myös subjektiivinen osatekijä siinä mielessä, että objektiivisten olosuhteiden kokonaisuuden on osoitettava, että kyseisten liiketoimien keskeinen päämäärä on perusteettoman edun saaminen siten, että luodaan keinotekoisesti sen saamiseksi vaadittavat edellytykset. Väärinkäytösluonteisten menettelytapojen kiellolla ei nimittäin ole merkitystä, kun kyseessä oleville liiketoimille on jokin muu peruste kuin pelkkä etujen saaminen (ks. vastaavasti erityisesti tuomio Emsland-Stärke, C-110/99, EU:C:2000:695, 53 kohta ja tuomio SICES ym., C-155/13, EU:C:2014:145, 33 kohta). Tämän subjektiivisen osatekijän olemassaolo on lisäksi osoitettava asianomaisen yksikön osalta (ks. vastaavasti tuomio Emsland-Stärke, C-110/99, EU:C:2000:695, 55 kohta).

35 Vaikka unionin tuomioistuin voi ennakkoratkaisupyyntöä käsitellessään tehdä tarvittaessa täsmennyksiä ohjatakseen kansallista tuomioistuinta tämän tulkinnassa, viimeksi mainitun tehtävänä on kuitenkin tarkistaa, onko sen käsiteltäväksi saatetussa asiassa olemassa väärinkäytösluonteisen menettelytavan muodostavia osatekijöitä. Kun kansallinen tuomioistuin tässä yhteydessä tutkii, onko menetelty väärinkäytösluonteisesti, sen on otettava huomioon kaikki kyseisen yksittäistapauksen tosiseikat ja olosuhteet, myös kyseistä tuontia edeltäneet ja sitä seuranneet liiketoimet (tuomio SICES ym., C-155/13, EU:C:2014:145, 34 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio Cimmino ym., C-607/13, EU:C:2015:448, 60 kohta).

36 Siltä osin kuin ensiksi on kyse asetuksen N:o 565/2002 tavoitteista, sen johdanto-osan kuudennesta ja seitsemännestä perustelukappaleesta käy ilmi, että asetuksella pyritään hallinnoimaan vahvistettua tariffikiintiötä jakamalla myönnetyt määrät uudelleen perinteisten ja uusien tuojien välillä kiintiön optimaalisen käytön mahdollistamiseksi ja rajoittamalla sellaisten tuontitodistushakemusten esittämistä, jotka ovat spekulatiivisia ja jotka eivät koske todellista kaupallista toimintaa hedelmä- ja vihannesalalla.

37 Toisin kuin tuomioon SICES ym. (C-155/13, EU:C:2014:145) ja tuomioon Cimmino ym. (C-607/13, EU:C:2015:448) johtaneissa asioissa kyseessä olleissa asetuksissa, joissa pääasiallisesti varattiin tietty määrä näillä asetuksilla hallinnoituja kiintiöitä uusille toimijoille, asetuksella N:o 565/2002 ei ehdottomasti varata GATT-kiintiön tiettyä määrää uusille tuojille.

38 Yhtäältä asetuksen N:o 565/2002 5 artiklan 3 kohdassa tosin säädetään, että perinteisen tuojan jättämät todistushakemukset saavat tuontikautta kohden koskea enintään kyseisen tuojan viitemäärää, mikä myötävaikuttaa siihen, että perinteisten tuojien tuontitoiminnan laajenemista rajoitetaan. Toisaalta asetuksen 5 artiklan 1 kohdan kolmannessa alakohdassa edellytetään, että uuden tuojan, jolle on myönnetty todistuksia tämän asetuksen nojalla ja joka haluaa tehdä uuden todistushakemuksen, on esitettävä todiste siitä, että hän on luovuttanut tosiasiallisesti omaan lukuunsa vapaaseen liikkeeseen vähintään 90 prosenttia hänelle myönnetystä määrästä, mikä vastaa asetuksen johdanto-osan kuudennessa perustelukappaleessa ilmaistua tavoitetta siitä, että rajoitetaan sellaisten tuontitodistushakemusten esittämistä, jotka ovat spekulatiivisia ja jotka eivät koske todellista kaupallista toimintaa hedelmä- ja vihannesalalla.

39 Vaikka asetuksen N:o 565/2002 6 artiklan 2 kohdan ensimmäisessä alakohdassa säädetään, että kunkin alkuperän ja kunkin vuosineljänneksen osalta tavaroiden enimmäismäärästä, jolle todistuksia myönnetään, jaetaan 70 prosenttia perinteisille tuojille ja 30 prosenttia uusille tuojille, kyseisen säännöksen toisessa alakohdassa säädetään nimenomaisesti, että ”kunkin vuosineljänneksen toisen kuukauden ensimmäisestä maanantaista alkaen” ”käytettävissä olevat määrät jaetaan kuitenkin näitä kahta tuojaluokkaa erottamatta”.

40 Näin ollen on todettava, että pääasiassa kyseessä olevan kaltainen mekanismi ei näytä vaarantavan asetuksen N:o 565/2002 tavoitteita.

41 Ensiksikään se, että unionissa oleva tavaran ensimmäinen ostaja, joka on myös perinteinen tuoja, ei ostaessaan kyseisen tavaran uudelta tuojalta, jolla on todistukset, saa oikeutta saada asetuksen N:o 565/2002 2 artiklan ensimmäisen kohdan d alakohdassa määritettyä viitemääräänsä lasketuksi sellaisen perusteen perusteella, joka sisältää tavaramäärät, jotka se on ostanut viimeksi mainitulta, eikä unionissa oleva toinen ostaja, joka on myös perinteinen tuoja, saa oikeutta saada viitemääräänsä lasketuksi sellaisen perusteen perusteella, joka sisältää tavaramäärät, jotka se on ostanut unionissa olevalta ensimmäiseltä ostajalta.

42 Toiseksi unionissa olevat ensimmäinen ja toinen ostaja, jotka ovat myös perinteisiä tuojia, voivat tosin hankkia etuustariffilla tuotua valkosipulia, vaikka niillä ei enää ole tätä varten vaadittavia todistuksia, ja vahvistaa näin asemaansa valkosipulin jakelumarkkinoilla niille myönnettyä tariffikiintiötä laajemmalle. Kuten edellä 37 kohdassa on jo todettu, asetuksessa N:o 565/2002 ei kuitenkaan ehdottomasti varata osaa kiintiöstä uusille tuojille. Asetuksella ei myöskään ole tarkoitus säännellä valkosipulin jakelumarkkinoita unionissa eikä jäädyttää näiden markkinoiden eri toimijoiden asemaa, vaikka ne olisivatkin tässä asetuksessa tarkoitettuja perinteisiä tuojia, siten, että niitä kiellettäisiin hankkimasta tätä tavaraa toiselta toimijalta pelkästään siitä syystä, että tavara on aiemmin tuotu etuustariffilla.

43 Jotta tällainen toimijoiden välinen tavaroiden myynti- ja edelleenmyyntimekanismi ei johda siihen, että toimija vaikuttaa markkinoihin sopimattomasti, eikä varsinkaan siihen, että perinteiset tuojat kiertävät asetuksen N:o 565/2002 5 artiklan 3 kohtaa, eikä sen tavoitteen rikkomiseen, jonka mukaan todistushakemusten on koskettava todellista kaupallista toimintaa, on kuitenkin tarpeen, että tämän mekanismin kukin vaihe toteutetaan markkinahintaa vastaavalla hinnalla ja että etuustariffilla tuonti tapahtuu laillisesti hankittujen todistusten avulla todistusten haltijan toimesta. Erityisesti on todettava, että ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tehtävänä on tarkistaa, saako kukin osallisena oleva toimija kyseessä olevan tavaran tuonnista, myynnistä tai edelleenmyynnistä sellaisen asianmukaisen korvauksen, joka mahdollistaa sen, että kukin toimija voi säilyttää aseman, joka sille oli annettu kiintiön hallinnoinnin yhteydessä.

44 Koska ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa käsiteltävässä asiassa, että kyseessä oleva tavara oli luovutettu ”asianmukaista korvausta vastaan”, ja koska on riidatonta, että riidanalaiset tuonnit toteutti L’Olivo laillisesti hankkimiensa todistusten avulla, tämä edellytys näyttää täyttyvän, mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuin on kuitenkin tarkistettava.

45 Kolmanneksi on niin, että koska on riidatonta, että pääasiassa kyseessä oleva uusi tuoja luovutti kyseessä olevan tavaran vapaaseen liikkeeseen omaan lukuunsa, pääasiassa kyseessä olevan kaltainen mekanismi ei horjuta myöskään spekulatiivisten tuontitodistushakemusten rajaamisen tavoitetta eikä uusien toimijoiden valkosipulin tuontimarkkinoille tosiasiallisen pääsyn tavoitetta.

46 Siltä osin kuin toiseksi on kyse edellä 34 kohdassa tarkoitetusta subjektiivisesta osatekijästä, on aluksi todettava, että sen tutkimisella on merkitystä pääasiassa vain siinä tapauksessa, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa, että pääasiassa kyseessä oleva mekanismi horjuttaa asetuksen N:o 565/2002 tavoitteita, koska väärinkäytösluonteisen menettelytavan toteamisen edellytyksenä on sekä objektiivisen että subjektiivisen osatekijän olemassaolo (ks. vastaavasti tuomio SICES ym., C-155/13, EU:C:2014:145, 31–33 kohta).

47 Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä seuraa niiden olosuhteiden osalta, joissa on mahdollista todeta tällaisen subjektiivisen osatekijän olemassaolo, että jotta pääasiassa kyseessä olevan kaltaisen mekanismin keskeisenä päämääränä voitaisiin katsoa olevan se, että unionissa oleva toinen ostaja saa perusteetonta etua, edellytetään, että tuonnin tarkoituksena oli tällaisen edun antaminen kyseiselle ostajalle ja ettei liiketoimilla ollut tälle tuojalle eikä muille mekanismiin osallistuneille toimijoille minkäänlaista taloudellista ja kaupallista oikeuttamisperustetta, mikä kansallisen tuomioistuimen on tarkistettava (ks. analogisesti tuomio SICES ym., C-155/13, EU:C:2014:145, 37 kohta ja tuomio Cimmino ym., C-607/13, EU:C:2015:448, 65 kohta).

48 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen toteamus siitä, että tällaisella mekanismilla on taloudellinen ja kaupallinen oikeuttamisperuste, voi perustua esimerkiksi siihen, että tavaran myyntihinta oli vahvistettu sellaiselle tasolle, että tuojan ja muiden mekanismiin osallistuneiden toimijoiden oli mahdollista saada voittoa, jota pidetään asianomaisella alalla kyseessä olevan tavaratyypin ja liiketoimen kannalta tavallisena tai tavanomaisena (ks. vastaavasti tuomio SICES ym., C-155/13, EU:C:2014:145, 37 kohta). Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa tältä osin, että kyseessä oleva tavara on luovutettu ”asianmukaista korvausta vastaan”. Tässä yhteydessä pelkästään sillä, että korvaus on alhaisempi kuin kiintiön ulkopuoliseen tuontiin sovellettava paljoustulli, ei ole vaikutusta, jos korvausta voidaan pitää asianomaisella alalla kyseessä olevan tavaratyypin ja liiketoimen kannalta tavallisena tai tavanomaisena, mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on tarkistettava.

49 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin voi tällaisen toteamuksen tehdäkseen ottaa myös huomioon sen asetuksen N:o 565/2002 johdanto-osan viidennestä perustelukappaleesta ja 3 artiklan 1 ja 4 kohdasta, kun niitä luetaan yhdessä asetuksen N:o 1291/2000 8 artiklan 1 kohdan ja 35 artiklan 2 kohdan kanssa, ilmenevän seikan, että tuojilla on velvollisuus seuraamuksen uhalla käyttää niille myönnettyjä todistuksia ja että niillä on siis todellinen intressi tuontiin, myös uudella tuojalla pääasiassa kyseessä olevan kaltaisen liiketoimen yhteydessä (ks. analogisesti tuomio SICES ym., C-155/13, EU:C:2014:145, 37 kohta).

50 Vaikka pääasiassa kyseessä olevan kaltaisen mekanismin käyttöön ottamisen syynä olisikin unionissa olevan ensimmäisen tai toisen ostajan halu hyötyä etuustariffista ja siis hankkia tavaraa, joka on halvempaa kuin kiintiön ulkopuolella tuotu tavara, ja vaikka tuoja ja muut asianomaiset toimijat tästä tietäisivätkin, tässä yhteydessä ei voida a priori katsoa, ettei liiketoimilla ollut kaikille viimeksi mainituille minkäänlaista taloudellista ja kaupallista oikeuttamisperustetta (ks. vastaavasti tuomio SICES ym., C-155/13, EU:C:2014:145, 38 kohta ja tuomio Cimmino ym., C-607/13, EU:C:2015:448, 65 kohta).

51 Ei kuitenkaan voida pitää mahdottomana, että pääasiassa kyseessä olevan kaltainen mekanismi olisi tietyissä olosuhteissa otettu käyttöön keskeisenä päämääränä luoda keinotekoisesti edellytykset etuustariffin saamiseksi. Yksi sellaisista seikoista, joilla tällaisen mekanismin keinotekoisuus voitaisiin osoittaa, on se, että tuoja, joka on todistusten haltija, ei ole kantanut minkäänlaista kaupallista riskiä, tai se, että tuojan voittomarginaali on vähäpätöinen, tai se, että hinta, jolla tuoja myy valkosipulia

unionissa olevalle ensimmäiselle ostajalle, joka sitten myy sitä unionissa olevalle toiselle ostajalle, alittaa markkinahinnan (ks. vastaavasti tuomio SICES ym., C-155/13, EU:C:2014:145, 39 kohta ja tuomio Cimmino ym., C-607/13, EU:C:2015:448, 67 kohta).

52 Lisäksi siltä osin kuin ennakkoratkaisukysymys koskee asetuksen N:o 2988/95 4 artiklan 3 kohtaa, on riittävää muistuttaa, että kyseisessä säännöksessä vahvistetaan pääasiallisesti samat unionin tuomioistuimen vakiintuneesta oikeuskäytännöstä johtuvat arviointiperusteet kuin edellä 32–34 kohdassa mainitut, ja siinä täsmennetään, että toimet, jotka täyttävät nämä arviointiperusteet, eli ne, joiden suhteen todetaan, että niiden tarkoituksena on saada asiassa sovellettavan unionin oikeuden tavoitteiden vastainen etuus luomalla keinotekoisesti vaadittavat edellytykset tämän etuuden saamiseksi, johtavat tapauskohtaisesti joko tämän etuuden epäämiseen tai sen takaisinperimiseen.

53 Kaiken edellä esitetyn perusteella esitettyyn kysymykseen on vastattava, että asetuksen N:o 565/2002 3 artiklan 3 kohtaa ja asetuksen N:o 2988/95 4 artiklan 3 kohtaa on tulkittava siten, että ne eivät lähtökohtaisesti ole esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle mekanismille, jossa sen jälkeen, kun toimija, joka on ensiksi mainitussa asetuksessa tarkoitettu perinteinen tuoja ja joka on käyttänyt loppuun etuustariffilla tuontiin oikeuttavat todistuksensa, on tehnyt tilauksen toiselta toimijalta, joka on niin ikään perinteinen tuoja, jolla ei ole tällaisia todistuksia,

— tavaran on ensiksi myynyt unionin ulkopuolella yhtiö, joka on edellä mainitun toisen toimijan sidosyhtiö, kolmannelle toimijalle, joka on kyseisessä asetuksessa tarkoitettu uusi tuoja ja tällaisten todistusten haltija

— kolmas toimija luovuttaa tämän jälkeen tavaran vapaaseen liikkeeseen unionissa hyötyen etuustariffista, minkä jälkeen kyseinen kolmas toimija myy tavaran edelleen edellä mainitulle toiselle toimijalle, ja

— edellä mainittu toinen toimija luovuttaa tavaran lopulta ensimmäiselle toimijalle, joka siis hankkii ensimmäisessä asetuksessa vahvistetussa tariffikiintiössä tuodun tavaran, vaikka sillä ei ole tähän vaadittavaa todistusta.

Oikeudenkäyntikulut

54 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (toinen jaosto), on ratkaissut asian seuraavasti:

Kolmansista maista tuotavan valkosipulin tariffikiintiöiden hallinnointitavan vahvistamisesta ja alkuperätodistusmenettelyn perustamisesta 2.4.2002 annetun komission asetuksen (EY) N:o 565/2002 3 artiklan 3 kohtaa ja Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamisesta 18.12.1995 annetun neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 2988/95 4 artiklan 3 kohtaa on tulkittava siten, että ne eivät lähtökohtaisesti ole esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle mekanismille, jossa sen jälkeen, kun toimija, joka on ensiksi mainitussa asetuksessa tarkoitettu perinteinen tuoja ja joka on käyttänyt loppuun etuustariffilla tuontiin oikeuttavat todistuksensa, on tehnyt tilauksen toiselta toimijalta, joka on niin ikään perinteinen tuoja, jolla ei ole tällaisia todistuksia,

— **tavaran on ensiksi myynyt Euroopan unionin ulkopuolella yhtiö, joka on edellä mainitun toisen toimijan sidosyhtiö, kolmannelle toimijalle, joka on kyseisessä asetuksessa tarkoitettu uusi tuoja ja tällaisten todistusten haltija**

— **kolmas toimija luovuttaa tämän jälkeen tavaran vapaaseen liikkeeseen Euroopan unionissa hyötyen etuustariffista, minkä jälkeen kyseinen kolmas toimija myy tavaran edelleen edellä mainitulle toiselle toimijalle, ja**

— **edellä mainittu toinen toimija luovuttaa tavaran lopulta ensimmäiselle toimijalle, joka siis hankkii ensimmäisessä asetuksessa vahvistetussa tariffikiintiössä tuodun tavaran, vaikka sillä ei ole tähän vaadittavaa todistusta.**

Allekirjoitukset